

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och ikraftsättande av överenskommelserna med Colombia och Peru om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och ikraftsättande av överenskommelserna med Colombia och Peru om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer (RP 229/2018 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef, ambassadråd Kirsti Pohjankukka, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelserna mellan Finland och Colombia samt Finland och Peru om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska eller konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer samt lagarna om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen.

I många länder är det i princip möjligt för makar till beskickningspersonal att förvärvsarbета men det förutsätts då att man avstår från sin diplomatiska status och immunitet, om det inte ingår en separat överenskommelse (överenskommelse om familjemedlemmar och makar) mellan regeringarna om villkoren för förvärvsarbetet. I dessa överenskommelser regleras villkoren för förvärvsarbete, tillståndsförfarandet och den förvärvsarbetande familjemedlemmens status närmare. När det gäller förvärvsarbete som utövas med stöd av överenskommelserna tillämpas den mottagande statens bestämmelser om beskattning och social trygghet. Den mottagande statens nationella lagstiftning tillämpas på förvärvsarbetet.

Betänkande UtUB 12/2018 rd

Familjemedlemmar och makar som förvärvsarbetar i Finland med stöd av en överenskommelse om familjemedlemmar och makar har rätt till uppehållstillstånd för arbetstagare utan prövning av tillgången på arbetskraft. Det handlar dock endast om ett begränsat antal personer.

Överenskommelserna mellan Finland och Colombia och Finland och Peru träder i kraft den första dagen den andra månaden efter att den senare underrättelsen om slutförande av de interna förfaranden som ikraftträdandet av respektive överenskommelse förutsätter har tagits emot. I propositionen ingår lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen. Dessa lagar avses träda i kraft samtidigt som respektive överenskommelse träder i kraft, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

De bilaterala överenskommelserna om förvärvsarbete för anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer (överenskommelse om familjemedlemmar och makar) syftar till att underlätta familjemedlemmars och makars förvärvsarbete i stationeringslandet utan att de ska behöva avstå från sin diplomatstatus i de fall, där detta enligt praxis i den mottagande staten annars är ett villkor för förvärvsarbete. I allmänhet anses det att Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 3 och 4/1970) inte hindrar en familjemedlem till en diplomat eller en utsänd tjänsteman från att förvärvsarbete i stationeringslandet, men vissa stater kräver som villkor för förvärvsarbete en så kallad överenskommelse om familjemedlemmar och makar som närmare reglerar förutsättningarna för arbete, tillståndsförfarandet och den förvärvsarbetande familjemedlemmens status. När det gäller förvärvsarbete som utövas med stöd av överenskommelserna tillämpas den mottagande statens bestämmelser om beskattning och social trygghet. Den mottagande statens nationella lagstiftning tillämpas på förvärvsarbetet.

Finland har gällande överenskommelser om familjemedlemmar och makar med Kanada (FördrS 12/1989), Storbritannien (FördrS 24/1990), Förenta staterna (FördrS 13/1996), Ungern (FördrS 20/2003), Chile (FördrS 85/2005), Serbien (FördrS 30 och 31/2016), Vietnam (FördrS 34 och 35/2016), Israel (FördrS 40 och 41/2016), Argentina (FördrS 56 och 57/2016) och Sydafrika (FördrS 2 och 3/2018). Det finns skillnader i överenskommelsernas bestämmelser till exempel med avseende på definitionen av familjemedlemmar som omfattas av överenskommelsen, men i stora drag är de överensstämmande. Överenskommelserna har ingåtts på reciprocitetsbasis för att ge familjemedlemmar till beskickningspersonal ett allmänt tillstånd för förvärvsarbete i den mottagande staten. I Finland innebär detta att Migrationsverket på ansökan utan prövning av tillgången på arbetskraft beviljar en familjemedlem det tillstånd som behövs för att ta emot ett arbete.

Enligt utredning till utrikesutskottet finns det alltså ett behov av nya överenskommelser om familjemedlemmar och makar. I många länder är det i princip möjligt för makar till beskickningspersonal att förvärvsarbete, men under förutsättning att man avstår från sin diplomatstatus och immunitet, om det inte ingår en överenskommelse. Utskottet anser att det är motiverat att utrikesministeriet har gått in för att påverka sysselsättningen för makarna till dem som arbetar vid beskickningar i utlandet. Makens möjligheter till förvärvsarbete under en utlandsstationering upplevs som ett incitament för tjänstemännens förutsättningar att flytta över till utlandsrepresen-

Betänkande UtUB 12/2018 rd

tationen. Överenskommelser om familjemedlemmar och makar är ett effektivt sätt att underlätta makarnas möjligheter att få förvärvsarbete i stationeringslandet.

Utrikesutskottet konstaterar att överenskommelserna om familjemedlemmar och makar inte bara underlättar förvärvsarbete för familjemedlemmar till diplomater som arbetar i Finland utan också minskar de relevanta myndigheternas (utrikesministeriet, arbets- och näringsbyråerna, Migrationsverket) rådgivnings- och utredningsarbete. Vad avser fördragsstaterna beräknas det att frånvaron av prövning av tillgången på arbetskraft minskar myndigheternas arbete och gör tillståndshandläggningen smidigare. Å andra sidan bedöms överenskommelserna underlätta behovet hos Finlands beskickningspersonal utomlands att i enskilda fall utreda förutsättningarna för arbete.

Enligt utredning till utrikesutskottet inverkar överenskommelserna om familjemedlemmar och makar på enskilda personers sysselsättning i Finland och/eller i avtalsstaterna. De gällande överenskommelserna har sedan 1990-talet tillämpats på cirka 30 personer som förvärvsarbetar i Finland.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar, men med de kommentarer som framgår av betänkandet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner överenskommelserna i proposition RP 229/2018 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 229/2018 rd utan ändringar.

Betänkande UtUB 12/2018 rd

Helsingfors 11.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Matti Vanhanen cent
vice ordförande Pertti Salolainen saml
medlem Sirkka-Liisa Anttila cent
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Simon Elo blå
medlem Tiina Elovaara blå
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Aila Paloniemi cent
medlem Antti Rinne sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Stefan Wallin sv
medlem Ben Zyskiewicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.